

Eduard Tomáš

OSVÍCENÍ

„Nejdokonalejším výsledkem ryzí práce je osvětlení ve
formě ryzího bytí.“

Eduard Tomáš

HLEDÁNÍ DUŠE

Uvedeno ze záznamu 8. června 2002 v pražské Lucerně

Vážení přátelé!

V minulých třech přednáškách jsme si řekli, jak zkrátit dlouhou duchovní cestu a jak se rychleji přiblížit k osvětlení. Pomocí Nadjá, samozřejmě. Ale někteří posluchači se nespokojili jen s tímto návodem a ptali se mě rovnou, jak jsem vlastně já sám k tomuto Nadjá přišel. Jak jsem je našel, když je neviditelné, to že by je nejvíc zajímalo.

A tak vám to tedy dnes povím. Povím vám totiž, jak jsem hledal duši. Budete se asi divit, ale začalo to vlastně podle Bible. Jenže v Bibli přece není o Nadjá ani zmínky. Přímých i nepřímých narážek na duši je tam ovšem celá řada.

Jednou jsem takhle zase četl Bibli a zejména mě zajímaly Ježíšovy příkazy.

Jedním z nejznámějších, ale všeobecně snad nejméně chápaných přikázání Ježíšových je, že *ten, kdo ztratí sebe, sebe nalezne*. Tenhle příkaz mě mimořádně zaujal, snad právě proto, že jsem mu dobře nerozuměl. Lidé ho vysvětlovali všelijak, nejrůznějšími způsoby, a to dokonce nejen laici, ale i lidé duchovní, jak jsem se osobně přesvědčil. Všichni nejčastěji zakopávali o to, že nevěděli, jak vlastně ztratit sebe a přitom zůstat živ, a dále nechápali, jaké „sebe“ člověku poté, co sám sebe ztratí, vlastně zůstane.

„To bude asi ráj," říkali zpravidla a já jsem si to vlastně myslel taky, protože v Bibli je plno řečí o ráji. „Ale k tomu se přece přichází až po smrti," říkali. Jak to provést za života, to žádného z nás nenapadlo.

Byla to záhada. A přece, možná, stačila jen důkladná introspektivní analýza toho, co vlastně jsme, čili člověka samotného. A to mě nakonec také napadlo.

„Co vlastně jsem?“ myslel jsem si. „Tělo, mysl či intelekt a nějaké ty city. To je všechno, nebo ne?“ pokračoval jsem nerozvážně, zapomínaje, že ti, kteří jdou duchovní cestou, jsou nuceni jít i za intelekt a za city a čerpat z intuice nebo hledat inspiraci.

A tak šel čas a normální zkušenosti plynuly jedna za druhou, ale ty nebyly k ničemu.

Teprve když jsem se ponořil hlouběji, mnohem hlouběji a zamyslel se, viděl jsem, že toto vycit'ování nebo inspirační myšlenky jsou něčím, co je hlubší než myšlení a že se to také liší od běžných lidských citů.

Současně jsem ale pozoroval, že za myšlenkami opravdu něco je, něco neznámého, o čem jsem nevěděl, co to je. A už vůbec jsem nevěděl, jak se dostat za mysl.

Velmi jsem se snažil, ale přesto mi to tenkrát nešlo a nešlo, ať jsem se namáhal sebevíc a ať jsem se na to při meditaci zaměřoval sebeúporněji. Obracel jsem se k moudrým zápiskům svých duchovních učitelů, ale jen proto, abych se dozvěděl, co už jsem dávno věděl nebo co jsem už dávno tušil.

Co je za myšlením?

Je tam poklad, že ano, je tam patrně skutečný poklad duše. Nebo je to snad duše sama?

Jak to mohu, chudák, vědět, když se k ní nemohu dostat, když k ní absolutně nemám přístup? Jsem prostě pod vládou ega. Bože, jak jsem stísněn pod touhle krutou vládou!

Z té dlouhodobé nevědomosti mi bylo až úzko.

Ptal jsem se svých spolupracovníků i ostatních účastníků, ale ti také nevěděli nic. Byli zřejmě pod krutou vládou ega jako já.

A tak jsem se znovu pustil do čtení. Přelouskal jsem celé stohy moudrých knih, ale v nich to nebylo. I když jsem všude nacházel konstatování o vnitřním duchovním pokladu, nikde v nich nestálo - ani v těch starých, ani v nových -, jak se ho zmocnit, nebo jak si ho aspoň ověřit. Žije prý tam, za myšlenkami, jakési Nadjá, což je, jak jsem se dále dočetl, království Jáství, které - podle jeho vlastních slov v Bibli - žilo prý i v Ježíši a které prý také žije v nás. Je to duše?

To bylo všechno, co jsem o tom zatím věděl, kromě toho, že je to také pramen života a nejvýš koncentrovaná podstata Bytí a Vědomí. Je prý božského původu, je to nepřetržitá emanace Boha, mimo čas a mimo prostor, ale bez tváře. Toto Nadjá je, jak jsem viděl, velkou záhadou v nepřístupných mystériích duše. Proto také není nikde k nalezení.

Všude stálo, že Nadjá by bylo po všech stránkách velikou pomocí člověku, kdyby se k němu pokorně a s láskou obracel, ovšem otázkou je, nalezne-li je člověk vůbec, anebo nalezne-li alespoň přijatelný přístup k němu. To byla otázka nade vše důležitá.

Toto hledání se odehrávalo dlouho předtím, než jsem začal cvičit tři zkratky dlouhé duchovní cesty.

„Přístup! Já hledám přístup k Nadjá!“ volal jsem do větru čím dál tím hlasitěji.

Ale ego stálo pevně na stráži, jako by říkalo: „Ne, pane, tam nemůžete, leda přes přehlubokou meditaci, intuici a velice hluboký vnor.“ Ale to bylo právě to, co mi v té době jako z udělaní nešlo.

Viděl jsem čím dál tím jasněji, že ego a Nadjá jsou dvě neslučitelné veličiny. Jak se ale s Nadjá spojit, když člověk nemá dostatek intuitivní pokory, to jsem stále nevěděl a neviděl. A také jsem to ani netušil, protože sám jsem ji v sobě v té době bohužel neměl, i když jsem tenkrát přímo toužil po nekonečném Já a jeho štěstí.

Říkal jsem si: „Existuje vůbec nějaká spokojenost bez spoluúčasti Nadjá či bez jeho pomoci? Ať se snažím sebevíc, není štěstí bez spolupráce s Nadjá. Nešťastné lidstvo!“ myslel jsem si dál. „Jako poplašená kuřata běháme kolem stolu hojnosti a hledáme pod ním náhodou tam spadlé drobky.“

Až tu mi náhle blesklo:

„Vivat, crescat, floreat!“ zařval jsem v rozčilení v latině, kterou jsem již dávno skoro zapomněl. „Už to mám!“

V Ježíšově přikázání to první „sebe“ znamená ego a druhé značí Nadjá čili duši. To je jasné jako paprsek ranního slunce.

Náhle mi všechno bylo jasné. Jenže pořád jsem nevěděl, jak na ně - tedy na Nadjá. To všechno bylo, jak už jsem řekl, dlouho předtím, než jsem začal cvičit zmíněné tři zkratky.

Vážení přátelé! Řeknu vám, jak mi to vlastně přišlo, i když můj první i druhý přístup k věci, o nichž vám teď budu vypravovat, nebyly jednoduché a nejsou proto snadno následovatelné.

Přemýšlel jsem, jak se dostat k duši, respektive k Nadjá, a tu mě, jak uvidíte, napadla stará vize. Vize mých dávných jedenácti let. Viděl jsem sebe sama, studentíka na školním výletě v jakési jeskyni Moravského krasu, jak do ní leze a přitom si připadá tak veliký jako nekonečná obloha a současně tak malý jako kluk. Viděl jsem, jak si chlapec neví rady se svou novou duchovní situací a jak to obrovské nekonečno, kterým současně byl, od sebe zahání namísto toho, aby je s radostí přijímal jako boží dar. Tak by tomu mělo být, avšak rozum jedenáctiletého studenta přemýšlel právě opačně.

V jedenácti letech jsem své vizi nerozuměl, ale v době, o které vyprávím, jsem doufal, že se to změní. Jako chlapec jsem to odmítal a snažil se ono obrovské nekonečno čili Nadjá, ve které jsem se tehdy částečně proměnil, zapudit, později už bych je s radostí uvítal, jen kdybych věděl jak.

Ale objevila se i další vzpomínka, a to na duchovního učitele Fráňu Drtíkolu. Jak se snažil zaměnit ego za Boha a Boha za já. Povedlo se mu to, neboť Fráňa byl už tenkrát *někdo* a duchovnu rozuměl. Bohužel, rovněž pro následování jeho příkladu mi scházely podrobnosti.

A tak jsem bloudil dál a dumal a přemýšlel a nevěděl, jak to všechno skloubit dohromady. Bez ega jsem nesvedl být, s egem nedovedl duchovně žít.

Nezbylo mně nic jiného, než opět se zahloubat do sebe. A tehdy mě napadlo, že když stáhnou pozornost do nitra a podržím ji v duchovním srdci, až bude pocit sobeckého ega zničen, automaticky vystoupí na povrch láska, dobro a moudrost, soucítění, které jsou tu vždy k dispozici, jen pro ně umět sáhnout. Pak budu určitě zcela blízko Nadjá. Byl to dobrý nápad.

„Vždyť Nadjá je přece lidská duše, která pochází přímo z Boha a Bůh je jenom dobro a žádná negace. Zkusím to,“ řekl jsem si a také jsem to zkusil. Ale nepovedlo se! Myšlenky se náhle uvolnily a vstoupily do mého cvičení. A bylo po všem.

Zkusil jsem pak ještě několik menších cvičení, od nichž jsem v dobré víře očekával, že zcela jistě zaberou, ale ani ta se nepovedla.

„Musím jít za myšlenky nebo dosáhnout nějakým způsobem nečinnosti myslící funkce." To se sice občas podařilo, ovšem jen málokdy a pokaždé v pouhých záblescích. A tak jsem znovu bloudil a přemýšlel.

A léta běžela, ubíhala, ba přímo letěla jako prudký říční proud a já jsem při hledání Nadjá stále zkoušel nová a nová cvičení a nabýval nových zkušeností. Mohl bych o nich mluvit a vypravovat nejen hodiny, snad i dny a týdny.

Ostatně některé významnější jsem uvedl ve svých přednáškách, kde jsem je často raději uváděl ve třetí osobě než v samotném „já" - egu.

Ze spisů svých duchovních učitelů jsem se nakonec dozvěděl, že o Bohu nemůže člověk přemýšlet, neboť Boží tajemství je nesdílitelné. Naopak, přemýšlením nám Bůh jen více uniká. Můžeme ho jen milovat a to nám musí stačit, lednu věc jsem však pochopil zcela určitě - že dvojí jáství, velké a malé, jak jsem v mládí předpokládal, byla jen iluze. Dnes vím, že všechno to je a vždycky byl jen Bůh.

Časem následovala řada záblesků, jimiž byla tato skutečnost důsledně potvrzována. Nebudu je znovu popisovat. Některé z nich znáte z mých Pamětí mystika. A znáte také skutečnost mého velikého splnutí - mystickopsychického splnutí - se Šrí Ramanou Maharšim, kdy byl zažit a pak ještě dlouho zažíván stav nekonečného univerzálního Bytí, božského Bytí, Vědomí a Blaha, který mně byl již předtím několikrát ukázán a odhalen krátkodobými záblesky. Zkušenost Nadjá, respektive duše, se však v žádném z nich neukázala jako trvalá.

Naštěstí milost Boží, která nikdy nespí, zasáhla sama a v pravý čas. K dovršení a také k potvrzení dosavadních zlomků moudrosti dostala se mi totiž do rukou kniha. Byla to biografie, kterou náhodou našla ve své knihovně jedna moje známá a půjčila mi ji.

Anammalai Svámí, dlouholetý žák Šrí Ramany Maharšiho, v ní píše, že jedinou překážkou bránící v přístupu k Nadjá, čili lidské duši, je ego. To už jsem sice věděl, ale že jsem na to takhle z ničeho nic znovu přišel v neznámé knížce, byl pro mě přímo šok.

Vážení přátelé! Uvědomujete si, jak často jste se snažili spojit se svým prapůvodem, se svojí duší, a jak často vám to nešlo?

Jak jste se chtěli co nejsnadněji spojit se svým Nadjá a jak se vám to dosud nikdy nepovedlo? Jak jste se chtěli osvobodit od malého, utlačujícího já čili ega a nevěděli jste jak? Ani já jsem to dlouho nevěděl a nepřišel na to a najednou to přede mnou stálo znovu černé na bílém jako hotový zázrak.

Budete se jistě ptát, co jsem dělal potom. No, co jiného než že jsem knihu četl od večera do božího rána a nakonec jsem vybral - pro vás jsem to vybral - několik otázek a odpovědí z onoho záznamu tak, aby se i vám dostalo pozoruhodné milosti Boží, jako se dostalo mně.

Kniha je psána jako dialog. Přečtu vám z ní jen jistou část, pojednávající o tom, jak hledat Nadjá. Pak už budete mít jen malý krok k poznání záhady, čím vlastně sami jste.

Šrí Svámí Anammalai jako učitel v ní, jak už víte, říká: „Nejhorší překážka k nalezení Nadjá je vlastně úplně malá. Je jí naše vlastní malé já, kterému říkáme *ego*.”

„Ale jaký je nejsnazší způsob, jak se osvobodit od tohoto malého já?“ ptá se žák.

Učitel odpovídá: „Přestat se s egem identifikovat. Jestliže jste schopni přesvědčit sami sebe, že opravdu nejste toto malé já, ono se ihned rozplyne.”

Žák: „Ale jak to udělat?”

Učitel: „Malé já, tedy ego, je něčím, co se pouze zdá být skutečným, ačkoli si to osvojuje celou mysl, respektive všechny vaše myšlenky. Jestliže pochopíte, že nemá skutečnou existenci, rozplyne se a zanechá po sobě zkušenost skutečného a jediného Jáství čili Nadjá. Pochopíte, že nemá skutečnou existenci, a ono vás přestane obtěžovat.”

Žák: „Ale já jsem zcela zvyklý pocitu já jako malého já. Nemohu přerušit tento dlouhodobý zvyk pouhým myšlením, že já nejsem malé já.”

Učitel: „Jestliže meditujete trvale, ustoupí malé já skutečnému Jáství. Nemůžete si to přát pouze několika zbloudilými myšlenkami. Tak by to nešlo. Zapamatujte si ale analogii provazu, který za soumraku vypadá jako had. Chcete hada zabít, ale nakonec zjistíte, že je to jen provaz. Pochopíte, že jste provaz zaměnili za hada - a nejen to, vy také víte, že žádný had nikdy nebyl. Jestliže máte takovéto čisté a správné vnímání, že žádný had nikdy neexistoval, rozplyne se

otázka, jak zabít hada. Použijte tuto analogii na malé já čili ego, které vás obtěžuje. Jestliže jste schopni pochopit, že žádné malé já nikdy mimo vaši imaginaci neexistovalo, nebudete se soustřeďovat na prostředky a způsoby, jak se ho zbavit."

Žák: „Toto všechno je naprosto jasné, ale cítím, že potřebuji nějakou pomoc. Nejsem si jistý, že já sám mohu učinit takové rozhodnutí."

„Dobrá," říká učitel a tady začíná žákovi tykat, „vypěstuj si silné vědomí *JÁ JSEM JÁ* nebo *JÁ JSEM TO* nebo *JÁ JSEM BRAHMA* nebo *JÁ*

JSEM VŠE. Nepotřebuješ žádnou metodu, abys odstranil chybné názory na sebe, které podržuješ. Vše, co máš udělat, je přestat jim věřit. Nejlepší způsob, jak to udělat, je nahradit je názory, které mnohem přesněji odrážejí skutečnou situaci. Protože duše je obklopena vrstvou mysli jako ochranou, nestačí tvrdit „já jsem brahma" nebo „já jsem vše" a podobně, ale musí být přidána ještě hluboká modlitba, meditace - rovněž hluboká - a pokora.

Božství je blízko jako naše vlastní Bytí a malé bytí se má ponořit do nekonečného Bytí. Tady se setkávají člověk a Bůh.

Jestliže si myslíš a medituješ *JÁ JSEM JÁ* čili Nadjá, bude to pro tebe mnohem lepší než si myslet „já jsem ego, jak mohu toto malé já - ego odstranit?" Velké Já je stále realizováno a ty jsi jím. Není to něco, co musíme hledat, dosáhnout nebo objevit. Tvoje názory, mentální zvyky a tendence a všechny mylné domněnky, které o sobě máš, blokují a skrývají skutečnost velikého Já. Jestliže se nebudeš identifikovat s chybnými názory, tvoje vlastní podstata - čili Já - nebude před tebou skryta. Ego je jen mysl. Jsou to obyčejné myšlenky.

Většině lidí se místo provazu jeví jako realita had. V důsledku svého mylného vnímání vymýšlejí mnoho různých způsobů, jak zabít hada. Ale nikdy nemohou být v odstraňování hada úspěšní, dokud nepřijmou názor, že zde vůbec žádný had není.

Lidé, kteří chtějí zabít nebo kontrolovat mysl, mají stejný problém. Představují si, že existuje mysl, která potřebuje kontrolu a dělají drastické kroky, aby ji přinutili k poslušnosti. Jestliže okamžitě pochopí, že není nic takového jako egoistická mysl, všechny jejich problémy jsou u konce."

To říká mistr a pokračuje dále: „Musíš vytvořit přesvědčení: *Já jsem vše prostupující Vědomí, Bytí - čili Nadjá, ve kterém vznikají a zanikají všechna těla a všechny myslí světa. Já jsem Vědomí- Nadjá, které zůstává tímto vznikáním a zanikáním nedotčeno a nezměněno. Upevni se v tomto přesvědčení! To je vše, co máš udělat. Pěstuj prosté uvědomění já jsem imanentní Bytí, Vědomí, Nadjá. Když se toto uvědomění stane silným, neexistující egoistická mysl tě nebude obtěžovat.*”

Načež říká žák: „Nemyslím, že opakování *já nejsem mysl, já jsem Vědomí - Nadjá* mě někdy přesvědčí, že nejsem mysl. Bude to pouze další myšlenka, která vyvěrá z myslí. Kdybych mohl zakusit, byť jen na okamžik, jaké to je bez myslí, automaticky by mně přišlo přesvědčení. Myslím si, že jedna vteřina zažití vědomí této skutečnosti by byla přesvědčivější než několik let mentálního opakování.”

Ale učitel hovoří dál: „Pokaždé, když jdeš spát, máš zkušenost existence bez myslí, to jest bez ega. Nemůžeš popřít, že existuješ během spánku a nemůžeš popřít, že během spánku beze snů tvoje mysl nefunguje. Tato každodenní zkušenost by tě měla přesvědčit, že je možné pokračovat v existenci i bez myslí. Samozřejmě, zatímco spíš, nemáš plnou zkušenost vědomí, ale když přemýšlíš o tom, co se během tohoto stavu děje, měl bys přijít k poznání, že tvoje existence, to jest nepřetržitost tvého bytí, není žádným způsobem závislá na tvé myslí, to jest na egu nebo na identifikaci s ním.

Když se každé ráno mysl znovu objeví, okamžitě skočí do tvrzení *toto je moje zkušenost*. Uvažuješ-li chvíli o tomto tvrzení, shledáš, že je absurdní. Jestliže by to, co skutečně jsi, existovalo pouze tehdy, když je přítomna mysl, museli bychom přijmout tezi, že jsme během spánku neexistovali. Nikdo nepřijme takové absurdní tvrzení. Jestliže zkoumáme střídající se stavy, objevíme, že naší přímou zkušeností je, že existujeme, ať jsme vzhůru nebo spíme. Objevíme, že mysl je aktivní pouze tehdy, když bdíme nebo sníme. Podle těchto jednoduchých, každodenních zkušeností bychom měli pochopit, že mysl je něco, co přichází a odchází. Naše existence není zrušena pokaždé, když mysl přestane existovat.

Neříkám nijakou filozofickou teorii,” pokračuje učitel, „říkám něco, co můžeme posoudit přímou zkušeností během každých dvaceti

čtyř hodin svého života. Přijmi tato fakta, která můžeme objevit přímou zkušeností, a trochu více je prozkoumej.

Pokaždé, když se ráno objeví mysl, nespadni do obvyklého tvrzení *toto je moje, tyto myšlenky jsou moje*. Okamžitě myšlenky pozoruj, jak přicházejí a odcházejí, aniž by ses s nimi nějakým způsobem identifikoval. Jestliže jsi schopen odolat tlaku dělat si nárok na každou jednotlivou myšlenku jako na vlastní, objevíš, že jsi Vědomí čili Nadjá, ve kterém se myšlenky objevují a mizí. Objevíš, že tato věc, kterou nazýváme mysl, existuje tehdy, když myšlenky mohou svobodně běžet. Objevíš, že stejně jako provaz se zdá být hadem, je egoistická mysl pouze iluzí, která se objevuje díky ignoranci a chybnému vnímání."

Vážení přátelé!

A nyní vám říkám slovy učitele: Chcete nějakou zkušenost, která vás přesvědčí o tom, že to, co vám říkám a co říká učitel Šrí Svámí Anammalai, je pravda? Tuto zkušenost můžete mít, jestliže opustíte svůj dlouholetý zvyk vymýšlení já - ega, které si dělá nárok na všechny myšlenky jako na svoje. Buďte si vědomi sebe jako Vědomí, Nadjá, a pozorujte všechny myšlenky, jak přicházejí a odcházejí. Přímou zkušeností v mentálním klidu dospějete k tvrzení, že už jste Nadjá, a ne jeho pomíjivý obsah, já jsem to udělal a takto jsem konečně našel čisté Nadjá - svou vlastní duši. Udělejte to také tak a buďte šťastni.

Mraky na obloze přicházejí a odcházejí, ale jejich objevování se a mizení oblohu neovlivní. Tato skutečná přirozenost je jako obloha nebo prostor. Zůstávejte pouze jako obloha a nechejte myšlenky - mraky - přicházet a odcházet. Jestliže pěstujete tento postoj lhostejnosti k mysli, čili egu, postupně vyloučíte svoji identifikaci s ním.

A ještě něco bych vám chtěl říci. Četl jsem nedávno v Bruntonových zápiscích zajímavou pasáž:

„Jestliže se hledající bude snažit vnímat mysl, jejímž prostřednictvím vnímá svět, bude provádět tu nejkratší a nejpřímější techniku vedoucí k odhalení Nadjá." To je to, co měl Šrí Ramana Maharši na mysli, když učil: „Vystopujte já až k jeho zdroji."

Mnohokrát jsem cvičil tuto situaci a vždycky mi přišlo na mysl, jako bych byl obklopen samým Nadjá. Svíralo mě ohromně a

přicházelo jakoby ze všech stran. Je to skutečně poslední schod k Nadjá a snad i první stupeň do jeho půvabné atmosféry.

A ještě něco vám povím, co jsem zaznamenal z vlastní zkušenosti. Meditoval jsem na vlastní *střed* Bytí. Mluvili jsme o něm v přednášce o Nebeské stezce.

Náhle ego zmizelo, což se projevovalo jako velké osvobození. Zmizelo však i Nadjá. A přesto zůstalo jakési jasné JSEM - JÁ JSEM. To bylo mé pravé Já, nejčistší ze všeho. To zůstalo a zdálo se mi, že vytváří jakýsi malý vrcholek v mé hrudi. Tento vrcholek zářil na všechny strany a lidé to zřejmě vycit'ovali i na vzdálenost několika desítek metrů. Někteří to vycit'ují dosud, třebaže já sám to už tak intenzivně nezažívám. I tak se dá nacházet duše.

Nechci říci, že jde o poslední zkušenost, třeba přijdou ještě další a hlubší, ale zkuste si obojí. Uvidíme, co vám to přinese.

**SUBHAM ASTU SARVADŽAGATAM! Šťastny at'
jsou všechny bytosti!**

ÓM

OSVÍCENÍ

aneb trvalé spočívání v Bytí

Uvedeno 21. září 2002 v alternativním přednesu v Národním domě na Vinohradech

Vážení přátelé, zamysleli jste se někdy sami nad sebou? Zamyslel se někdo z vás, proč vlastně žijeme? Nemyslím účelově, za jakým účelem jsme na světě apod., myslím příčinně - co je příčinou toho, že jsme vůbec tady? Že jsme se vůbec kdy narodili?

Řeknete třeba tatínek a maminka. Dobrá, máte pravdu, ale to je čistě povrchní konstatování. Kde se vzal život v nich? Proč vznikl nový, živý jedinec, nová lidská duše, nový živý člověk?

Ani věda to nevysvětlí přesně a důkladně, leda materiálně, to umíme také, ale původ počátku stejně nikdy neodhalí, nikam se s tím nedostane a nedostala.

Z jaké matérie se vzala duše člověka, která je naprosto duchovní, to znamená nemateriální, a přece existuje? Jste to přímo vy, a když odejde te z těla, respektive když je odložíte, tělo nežije, je mrtvé. Co se s ním stalo? Řeknu vám to.

Obojí se děje působením vyšší moci, obojí se děje působením Jáství, Boha. Bůh dává život našemu vlastnímu životu. Způsobuje náš pocit bytí pohružováním se do myšlenky ducha. Neboť vaše mysl nejenže existuje ve *světové mysl*i, ale je přímo zrozena ze *světové mysl*i. To znamená z Boha v pohybu. Tak je to!

Takto byl člověk zrozen ve svém vnitřním jáství a je i nadále spojen s touto vyšší duchovní silou a Bohem.

Toto je třeba vědět na počátku, průběžně i na konci každého mystického života. A vlastně i ne mystického, protože pak se nám žije lépe, radostněji a veseleji.

Člověk chápe a cítí, že síla, nikoli jeho vlastní, ale v nitru lidství, ho používá jako nástroje a že je vznešenější než jeho ego, a dává se jí proto k dispozici.

Tak je člověk spřízněn s Bohem, a když chce, to znamená, když má dobrou vůli, trpělivost a pokoru, může se o tom osobně přesvědčit.

Říká se Bůh! Ale co je to Bůh? Někteří z vás, kteří jdete buddhistickou cestou, můžete namítnout, že něco takového ani neexistuje, neboť Buddha, jak známo, se bez Boha odjakživa obešel a nikdy o něm ani nemluvil. Jenomže tohle není tak docela pravda. Buddha nepoužil slova Bůh, protože v hinduistickém náboženství tehdy existovalo příliš mnoho bohů, vlastně představ o bohu, které chtěl Buddha vymýtit. Ale řekl výslovně (a tato teze se dodnes zachovala v obou sbírkách, tj. mahájánském i hínajánském koši súter):

„Existuje něco, co je nezrozené, nepočaté, nestvořené a nesložené, mniši, a kdyby nebylo toho, co je nezrozené, nepočaté, nestvořené a nesložené, nebylo by ani toho, co je zrozené, počaté, stvořené a složené. Nebylo by úniku ze strasti.“

Tímto způsobem popsal Buddha Boha v obou jeho aspektech. Jako bytí člověka a kosmu. Bůh je vždy jednak v klidu, v situaci *skutečné a neměnné*, v nekonečnu a pro člověka v nedotknutelnou, přičemž je jádrem vědomí a inteligence bez tvaru, jednak podléhá běhu dvou protichůdných sil vzájemně se protínajících a čínorodých.

Obě složky existují, ale ta první, i když nemá tvar, je - jak řečeno - nekonečná a pro člověka nedotknutelná. Ale proto, že *JE*, mohou existovat vesmíry, mohou se rozpínat, rozpadat i rekonstruovat, jak je to nutné. Tuto složku nazývají moderní mudrci *mysl*. Z tohoto nekonečna, z této neviditelné složky - Boha - pochází pak síla, která je druhou jeho složkou a které se říká *světová mysl*.

Tuto složku, respektive tento aspekt Boha, může člověk částečně poznat a vzhlížet k němu, když použije své inteligence, když má touhu poznat, když má píli a hlavně pokoru. A také trpělivost.

Tato *světová mysl* je duší vesmíru. Z její síly nepřetržitě proudí energie, která je uvnitř každého atomu, životní síla, která je uvnitř - v srdci - každého člověka. To je původ jeho existence, odtud člověk žije, dýchá a uvažuje. *Světová mysl*, která je věčně činná, reprodukuje v každé bytosti něco ze sebe. A to jest ona duše bytosti, čili Nadjá. Takto je člověk prostřednictvím Nad já přímo součástí *světové mysli*, tedy

Boha, to znamená, že je individualizovanou součástí většího vědomí. Toto vědomí umožňuje člověku jednat a myslet ve fyzickém těle, avšak tělem není. Materialista ovšem myslí, že tělem je, ale to je jeho zásadní omyl.

Existují tedy dva aspekty Boha, a to:

1) Univerzální mysl, tichá, nehybná, nepoznatelná, ve které existují všechny vesmíry.

2) Světová mysl. Ta je původní duší vesmírů, je ve stálém pohybu a dává život a vibraci našim duším.

Jástvím bytostí je *světová mysl*, což je nejvyšší vědomí a jen člověk to může pochopit.

Vesmír je tedy vlastně myšlenkou *univerzální tvořivé mysli* a *světová mysl* v této myšlence je každým předmětem a každým tvarem i každou lidskou bytostí.

Kdokoli může dosáhnout spojení se *světovou myslí*, neboť tato mysl je přítomna všude, tedy i v nás. *Světová mysl* udržuje člověka a dává mu vědomí a energii. Základní Jáství člověka je tedy božské.

Živnou silou vesmíru je Bytí. Každý z nás je s ním spojen a v tom spočívá nejvýznačnější naplnění našeho života.

Člověk má vědomí, ale nejvyšším poznávacím vědomím je Bůh. Mezi nimi je spojení. Poznat to je nejspokojivějším poznáním.

Jak už jsem řekl, na Boha se můžeme dívat ze dvou aspektů. Za prvé jako na věčně činnou mysl a za druhé jako na věčně tichou mysl, nekonečnou. Té věčně činné říkáme *světová mysl*, té tiché jen mysl. Jsou to vlastně dvě strany jedné mince. Ta tichá dává substanci tělům a všemu ostatnímu, ta činná dává jsoucnost, tj. Bytí. Tím jsme vlastně tvoření k obrazu božímu.

Jástvím každého tvora je božské Bytí, ale jedině člověk má možnost si je za daných okolností uvědomit. Lidská mysl si vytváří vlastní svět zkušeností a v jejím pozadí je *mysl kosmická*.

Světová mysl je přítomna v každé věci i v každé bytosti, a to vždycky. Dokonce je v každém atomu a nikdo od ní nemůže být oddělen nebo z ní vyčleněn.

Bytí je hybnou silou vesmíru. Světová *mysl* je jeho duší a dává duši každému člověku. V každé bytosti je božský prvek, který je obvykle utajen nebo překryt, ale je možno ho objevit.

Individuální vědomí není osamocené, jeho otcem je *univerzální vědomí*. Mezi oběma vědomími je spojovací článek. Probudit se jednoho dne a zjistit, že toto spojení existuje, je nejvznešenější zkušeností člověka.

Člověk je vždy v bezprostřední přítomnosti boží síly. S tím by měl provždy počítat, ale jak si to uvědomit? Okolo Nadjá je určitá vrstva mysli. Tou se musí člověk provrtat. Tajemství *světové mysli* se nám částečně odhalí pomocí naší duše, tj. Nadjá. Musíme se tedy ke *světové mysli* obrátit, a to prostřednictvím duše.

Bůh je v naší vlastní bytosti. Vše, co potřebujete, je vám k dispozici, když se dokážete povznést k rozpoznávání svého pravého vztahu k Nadjá. Bůh je všude, jak už jsem řekl, a přirozeně je také v člověku. Tento fakt člověku umožňuje objevit za určitých podmínek božštější prvek ve své bytosti, který bývá obyčejně zakryt.

Je možné mystické spojení s duší? Je možné společenství s Bohem, ale není možné sjednocení s ním. My jsme odjakživa s Bohem sjednoceni, ale nevíme o tom. Duše je vyzářená z Boha. Nemůžeme jít dál než k Nadjá, tj. k duši, ale můžeme poznat, co Bůh je vychováním jeho přítomnosti. Představa, že sjednocení s Bohem je zažíváno jako vytrysknutí extatického citu, je velmi běžná. V několika případech je to pravdivé. V každém případě je to tehdy, když vzrušení opadne a nastoupí po něm klid. Pak bude člověk schopen rozpoznat, zda to je pouze jeden z oněch dočasných záblesků, nebo zda je to trvalé a skutečné odhalení jeho božské identity. Neboť pravdou je, že takové trvalé odhalení, takové věčně přítomné naplnění jeho nejvyšších možností zahrnuje mnohem více než toto inspirované, ale stále ještě osobní vzrušení.

Naše hříchy a nedostatky jsou osvícením automaticky rozptýleny, ale zpravidla se vrátí, jestliže jsme se nepřipravili, abychom byli schopni ve světle zůstat.

Nepoznáváme Boha, jaký je, pouze ve vztahu k člověku, a to pomocí Nadjá. Nadjá jedná v kontaktu s Bohem. Podstatu Boha však nepoznáme, ale božskou podstatu člověka poznáme celkem snadno.

Duše je vyšší individualitou člověka. Protože *světová mysl* je nekonečná, může být i nekonečné množství duší. Úplné osvícení není možné, ale částečné osvícení možné je. Je tomu tak proto, že něco božského bylo rozšířeno do lidských srdcí.

Poznání duše přináší mír a pravdu. K osvícení může dojít po filozofické přípravě anebo i bez přípravy. Po filozofické přípravě je zážitek náhlý, přesný, neočekávaný a spontánní.

Ted si povíme něco o realizaci Pravdy.

Stane se, že se někdy probudíme ve stavu naprostého ticha a uvědomíme si, že Pravda byla vždy uvnitř nás a že Skutečnost byla vždy kolem nás. Pravda ovšem není něco, co by rostlo nebo co by se mohlo vyvíjet naším úsilím. Není to něco, co musí být každým rokem zdokonalováno, ale když se jednou naše oči - tedy mentální oči - otevrou k Pravdě, nemohou být už nikdy zavřeny.

Odhalení pravého Bytí není navenek dramatické a dlouho o tom nemusí kromě účastníka nikdo vědět. Svět ho nebude kvůli tomu uctívat, může zemřít tak neznámý, jako neznámý žil. Ale účel jeho života byl splněn a Boží vůle byla naplněna.

V realizaci Pravdy není nic melodramatického. Ti, kteří očekávají zázrak, očekávají marně, pokud ovšem zázrakem není udělení jedinečného klidu. Zpravidla člověk ani neví, kdy na něj osvícení sestoupí. V jednom okamžiku tady není a v příštím okamžiku je člověk do něj ponořen.

Žádné poznání nebo osvícení není předem ohlašováno, i když se jedná o největší vítězství člověka. A je to vítězství nad sebou samým. Ve skutečnosti je to nejtíšší okamžik celého jeho života.

Člověk, který dosáhl Nadjá, nedělá si na dosažení žádný nárok. Přijímá je jako přirozené, naprosto pokorně, a tak ho většina lidí pokládá za úplně běžného člověka. Jde o dosažení přirozené, spontánní, nenásilné, bezděčné a předem neohlašované.

Na tomto stupni neexistuje další růst. Není zde již žádné vzdávání se věcí, které si ego přeje nebo na kterých lpí, protože existuje takový insight do jejich ceny nebo bezcennosti, že mu zůstanou nebo odpadnou samy od sebe.

Je lépe dosáhnout takového vysokého stavu, aniž by člověk o tom vůbec věděl. Nepřítomnost pýchy a skromnost zabrání egu, aby tento stav ohrozilo.

Činy člověka, který dosáhl tohoto stupně jsou inspirovány přímo jeho Nadjā a následkem toho nejsou diktovány osobními přáními, záměry, vášněmi nebo touhami. Nevznikají z vůle jeho ega, ale z vyšší vůle, než je jeho vůle vlastní.

Protože zde není vědomé, záměrné uvažování, žádné úsilí podle nařízení logické formulace idejí, není zde ani žádné váhání, ani zde nejsou žádné narušené tendence. Existuje jenom spontánní myšlení, cítění a činy a všechno to je řízeno intuicí.

Nejdokonalejším výsledkem ryzí práce je osvícení ve formě ryzího bytí. Jestliže člověk zapomene, že je v osvícení, je osvícení tak přirozené jako dýchání. Vůbec si nemusí uvědomovat svůj stav mudrce jakožto vlastnost oddělenou, ale jako vlastnost přijatou k jeho ostatním vlastnostem.

Je několik stupňů osvícení a síla těchto stupňů určuje rozsah účinku osvícení.

Osvícení může být trvalé, ale může být současně i částečné. Pokud není úplné a trvalé, není skutečně filozofické.

Je pravdivé nejen to, že existuje různost v typech osvícení, ale také že existuje škála stupňů samotného osvícení.

Pokud v něm člověk není trvale zakotven, i když ne nezbytně na samotné nejvyšší úrovni, vědomí se může narušit a člověk sám může klesnout zpět.

Existují různé stupně duchovního osvícení, které odpovídají jak různým názorům, které lze nalézt mezi mystiky, tak různým druhům záblesků mezi aspiranty. Všechna osvícení a všechny záblesky osvobozují člověka od jeho negativních vlastností a nízké přirozenosti, ale od té pouze dočasně. Výsledkem je, že žák může nahlédnout do své vyšší přirozenosti.

Na prvním stupni to je, jak píše dr. Brunton, jako kdyby okno pokryté špínou bylo vyčištěno natolik, aby odkrylo nádhernou zahradu, která je za ním. Žák je stále ještě subjektem činnosti myšlení, pocitu radosti a rozlišování mezi x a y.

Následující a vyšší stupeň je takový, jako kdyby okno bylo ještě lépe vyčištěno, takže je odhaleno mnohem více krásy za ním. Nejsou zde myšlenky, které by stály mezi vidícím a viděným.

Na třetím stupni rozlišení již neexistuje.

Na čtvrtém stupni je tomu tak, jako by ono okno bylo dokonale vyčištěno. Zde již není dokonce ani uchvacující cit, ale pouze vyrovnané štěstí, nepřerušovaný klid, který je za intelektem, a proto nemůže být intelektem správně popsán.

Znovu, mentální mír je výsledkem prvního stupně osvícení, avšak myšlenky budou nadále vznikat, i když jemně, a myšlení bude pokračovat ve své aktivitě diskurzivním způsobem, třebaže pomalu. Ale koncentrace bude dostatečně silná, aby ho odpoutala od světa a následkem toho mu přinese štěstí, které takové odpoutání provází.

Na druhém stupni bude více vnitřního ponoření a mozkové procesy zcela zmizí.

Osvobození od veškeré možnosti hněvu je výsledkem třetího a vyššího stupně.

Pouze ti, kteří dosáhli nejvyššího stupně, mohou být právem považováni za „spasené“, neboť pouze oni jediní nemohou upadnout zpět do iluze, omylu, hříchu, hrabivosti nebo smyslnosti.

Nyní si povíme něco o svědku: Svědek je abstraktním metafyzickým pojmem, i konkrétním mystickým zážitkem. Není tím nejvyšším, poskytujícím ryzí Bytí, nerozštěpené vědomí, nýbrž je jen dočasným zážitkem.

Svědék, zatímco pozoruje sám, je pozorován.

Být svědkem je první stupeň, být svědkem svědka je stupeň následující, ale *být* je stupeň konečný, neboť vědomí nakonec svědka vypustí. Vědomí samo je tou pravou zkušeností.

Hledající objeví přítomnost tohoto spojovacího článku se *světovou myslí* nádhernou zkušeností, nechť je jakkoli krátká a pomíjivá. Je vycitřována intenzivně a poznávána intuitivně. Že je božství v něm, je pro něho od této chvíle jeho jistotou, dokonce i tehdy, když uvědomování si toho chybí. Ale později, když se mysl rozvine, musí si položit otázku: „A co s vnějším světem?“

Lidské myšlení může stoupat do božských úrovní, až učiní poslední skok a překročí samo sebe.

Právem můžeme doufat, že jednoho dne Boha nalezneme, ne však, že se staneme Bohem. Také my můžeme mít kosmickou vizi *světové mysli* v činnosti tak, jako ji měl Ardžuna, nikoli však absolutní sjednocení se *světovou myslí* samotnou.

Třebaže existují určité podobnosti mezi zážitky adeptů a zážitkem, který měl sv. Pavel, povaha a nejvyšší cíl transů, kterými prošli oni, byly odlišné od těch, které měl sv. Pavel. Existují různé stupně a druhy transu, sahající od pouhého zapomnění až k psychickým vizím a mentálnímu cestování a ještě k vyšším - až k plnému ponoření se ega do kosmického Božství.

Vzácné, leč plné osvícení, nesmí pouze postupovat od prvního do posledního stupně intenzity, ale musí také obsahovat obraz kosmického řádu. To znamená, že to musí být odhalení. Musí objasnit hlubší povahu vesmíru, vnitřní význam individuální existence a skrytý vztah mezi nimi.

Dva faktory objasňují rozdíly mezi individuálním a kosmickým osvícením:

- 1) Existuje lidský příspěvek, který přináší mysl sama.
- 2) Existují vzhůru směřující stupně osvícení, nebo spíše stupně vnímavosti hledajícího k osvícení. Kosmická vize je dvojího druhu:
 - a) Vidění tvaru a objektu kolem sebe a pocíťování jednoty s nimi.
 - b) Vidění pouze Ideje vesmíru.

To se nazývá identifikování s Hiranjagarbhou (Počátkem všeho, jediným bohem veškerého bytí, který obsahuje nebe a zemi, dává dech i život. Pozn. red.) prostřednictvím uctívání. Je to tajemný vesmír, je to pokročilá zkušenost, nikoli nejvyšší, *takže člověk by se zde neměl zdržovat*, jak řekl Pavel.

V tomto bodě existuje určitý zmatek v myslích studentů. Při dosažení osvícení nedosáhne člověk vševědoucnosti. Nanejvýš může obdržet odhalení vnitřních činností života a přírody, vyšších zákonů ovládajících život a člověka. To znamená, že se takhle může stát zřecem a shledat, že jeho zraku je odhalena kosmogonie. Ale ve většině případů se ve skutečnosti dosáhne pouze osvobození, nikoli kosmogonického ponoření.

Čím hlouběji žák proniká do prázdnoty, tím více je očišťován od iluzí osobnosti, času, hmoty, prostoru a příčinnosti. Mezi druhým a třetím stupněm rozvinutí insightu existují další dva doplňující stupně, které jsou zahaleny nejvyšším tajemstvím a zřídka kdy dosahovány

průměrným mystikem nebo jóginem. Oba jsou totiž stupni, které vedou ještě hlouběji do prázdnoty. Jógin se poněkud dotkne okraje prázdnoty, nikoli však jeho středu.

Tyto dva stupně jsou očistné a úplně zničí poslední iluze a poslední egoismus hledajícího. Ty se navždy rozplynou a nemohou znovu ožít. Nic vhodnějšího o tom nemůže a nemá být řečeno, *neboť toto je nejvnitřnější svátost svátosti, nejposvátnější svatyně, dosažitelná člověku*. Ten, kdo se dotkne tohoto stupně, dotkne se něčeho, o čem by se nemělo mluvit nahlas před opovrhujícíma ušima ani psát pro opovrhující oči. Proto se nikdy nikdo neodvážil vysvětlit veřejně to, co tak nesmí být vysvětleno.

Všechny lidské bytosti na této planetě jsou nedokonalé. Zde nelze dosáhnout plné dokonalosti. Když však člověk o ni usiluje a pokročí blízko k ní, dosáhne jí automaticky, jakmile je osvobozen od těla.

Pokud je člověk uvězněn v této pozemské úrovni, potud nemůže být jeho osvětlení, kterého dosáhne, jiné než nedokonalé nebo naplnění, které zažije, jiné než omezené.

Osvobození od dalšího vtělování lze dosáhnout ještě zde v těle, ale plné uskutečnění vnitřního míru, které po osvobození následuje, může přijít teprve po konečném odchodu z těla.

Pokud člověk setrvává ve smrtelném těle, pokud pokračuje existence ve vnitřním lidském těle, není možné dokonalé a úplné ponoření jeho individuality do kosmické mysli. Jakmile však jednou projde branami tzv. smrti, stává se to realitou.

To neznamená, že filozofie popírá možnost úniku osobního vědomí do univerzálního, naopak to právem připouští. Prohlašuje však, že cesta dosud není u konce.

**SUBHAM ASTU SARVADŽAGATAM! Šťastny at'
jsou všechny bytosti!**

ÓM

BŮH V ČLOVĚKU ČLOVĚK V BOHU

poslední, nedokončená přednáška

Vážení přátelé!

Jestliže spojíme nejostřejší a nejpronikavější myšlení se schopností vstupovat do stavu prostého myšlenek, do stavu vyrovnaného, sjednoceného, poskytujícího Pravdu, dostáváme mudrce. Jeho pochopení a mír, jež jej určují, nezávisejí na žádné vnější osobě, jsou mu vlastní.

To, co mudrce vytváří a determinuje, není jeho malé ego ani intelekt, nýbrž nejvznešenější lidská mysl a nejjemnější lidské cítění. Takovému člověku říkáme ucelený a je to člověk, který nemůže ztratit to, čeho jednou dosáhl, to znamená nejvyšší moc, jež působí v lidské bytosti.

Tuto vznešenost mudrc nepovažuje za něco, co je v něm, ale za něco, co je v jeho pozadí. Chápe a cítí, že síla nikoli jeho vlastní a nikoli lidská jej používá jako lidský nástroj, to znamená, že vznešenější *mysl* zastihuje jeho ego.

Již za starých časů se říkávalo: „Bůh v slunci a Já ve mně!“ Tím byl vyjádřen vztah, který je základem vztahu moudrého člověka k Božství. Už dávno víme, že vesmír není neinteligentní, a tudíž že existuje *univerzální mysl* s ním spřízněná, to znamená, že je spřízněná s námi, kteří jsme součástí celku.

Na jedné straně jsme spojeni s Bohem, na straně druhé se světem. Musíme si ovšem uvědomit, že tato spojení nejsou náhodná, že jsou vysoce důmyslnými idejemi. Boží Já umožňuje naše malé jáství. To znamená, že vlastní pocit bytí, náš vlastní pocit, je trvale pohroužen do *bytí* myšlenky Boha.

Individuální mysl existuje v *mysli světové*, a nejen to, ona je z ní přímo zrozena. Tak to naznačuje Ježíš svojí metaforou, že ve svém vnitřním jáství byl člověk zrozen vyšší silou, Bohem, s nímž je stále spojen.

Toto nejvnitřnější jáství člověka a kosmu je vždycky v klidu a je *jediné*, naproti tomu vtělené bytí obou je vždycky v pohybu a je dualistické. Vnitřní bytí je skutečné. Toto skutečné je neměnné, druhé je jev, který podléhá hře dvou protichůdných, vzájemně si odporujících i prolínajících se čínorodých sil. Protože ono prvé je jádrem vědomí a intelligence, světoví mistři je na zývají *myslí*.

Tato *mysl* je nekonečná, bez tvaru a pro člověka nedotknutelná, ale protože ona JE, mohou se objevovat vesmíry, mohou se rozpínat, rozpadat a reinkarnovat.

Tato činnost, kterou jsem již svého času popsal, je přímým důsledkem síly první jsoucnosti, již nazýváme *světová mysl*. Z ní nepřetržitě proudí energie, jež je v srdci každého atomu. Tato životní síla je přirozeně také v srdci každého člověka.

Světová mysl a *mysl* jsou pro nás dvojím aspektem Boha jako dvě strany mince - to je ne přikrášlená, prostá, snadno pochopitelná metafora Boha.

Lidská mysl čerpá dech, existuje a uvažuje vědomě jediné díky této souvztažnosti. Jestliže se člověk považuje za ateistu, vidí sebe jen jako živočicha a zamítá jakýkoli božský základ své mysli. Tím jen potvrzuje selhání ze své vlastní strany, že nedokázal hledat a nalézt nebo kvůli předsudku, tj. kvůli předem utvořenému úsudku, hledal špatně.

Ježíš v této věci uvedl dva druhy pomoci: Zaprvé - hledejte nejprve království nebeské. Zadruhé - hledejte ho v nitru.

Možnost vyzkoušet tuto pravdu, že člověk je spřízněn s Bohem, je každému člověku otevřena. Když však nevnese do svého úsilí určité kvality, jako jsou trpělivost a pokora, může být cesta příliš tvrdá a výsledek přinese jen zklamání.

Tak jako rodič zanechává určité dědictví v dítěti, tak něco z oné *mysli* je v nás, ale současně jsme i my v oné *mysli*. Jak je psáno v Janově evangeliu: „Jako i Ty, Otče, jsi ve mně a já v Tobě.”

Věčně *činná* *mysl* ve věčně *tiché* *mysli* - to je skutečná pravda nejen o Bohu, ale i o člověku.

Světová *mysl* reprodukuje v každé jednotlivé bytosti něco ze sebe a to něco nazýváme duší nebo také Nadjá. Duše v člověku (Nadjá) je spojena s duší vesmíru - *světovou* *myslí*, je v ní trvale zakořeněna. Člověk ze *světové* *mysli* nemůže uniknout. Prostřednictvím Nadjá je totiž přímo její součástí. Bez ní by jeho vědomí nemohlo být činné. Člověk je individualizovanou částí většího *vědomí*. Ačkoli toto *vědomí* prozařuje jeho egem, je od ega odděleno, neboť existuje svým vlastním právem a jako jsoucnost sama o sobě. Je to právě toto *vědomí*, jež je božstější částí člověka a umožňuje mu jednat a myslet ve fyzickém těle. Zaslepen chybnou materialistickou vírou ztotožňuje člověk toto *vědomí* se svým tělem.

Jáství každého tvora je Božské bytí, nejvyšší *vědomí* - ale jen tehdy, když ho evoluce přivede na úroveň člověka, má možnost odhalit tento stav.

Je pravda, že *mysl* si vytváří svůj vlastní svět zkušeností, ale není pravda, že si jej vytváří sama, neboť za individuální *myslí* je *mysl kosmická*.

Světová *mysl* je naší původní zkušeností, ale ztvárňujeme ji my sami. Dodává látku karmických sil a my jako jednotlivci dodáváme časoprostorový tvar, který tato látka přijímá. Takto existuje spojení jednotlivce s univerzálností. Pro celý tento vesmír je myšlenka *univerzální* *mysli* jednotná. V této myšlence je současně zahrnut každý předmět a každý tvar, proto je v ní také zahrnuta každá lidská bytost. Prostřednictvím tohoto vztahu je pro každého člověka možné dosáhnout určitého spojení s Tím. A toto vše je obsahem hledání.

Světová *mysl* nemůže být oddělena od lidské složky světa. Je přítomna v každé jednotlivé věci, v každém tvorů, v *mysli*, právě v tomto okamžiku. Člověk by si neměl myslet, že je oddělená, i když jakoby je vzdálen od tohoto zdroje svého bytí. To platí pro jeho hodnoty bolestné jako pro jeho hodnoty radostné.

Protože ho *světová* *mysl* udržuje - tím, že mu dává *vědomí* a energii -, podílí se člověk na boží existenci. Kdyby ve své podstatě existovala bez Boha jakákoli část vesmíru nebo jakýkoli tvar ve vesmíru, potom by vesmír nemohl být projevem života. Základní jáství člověka musí být tedy božské.

Malý střed vědomí, jímž je já, spočívá v nekonečném oceánu *vědomí*, které jest v Bohu a žije jím. První letmé odhalení tohoto vztahu vytváří ryzí náboženskou zkušenost a její rozšíření do závěrečného plného odhalení vytváří zkušenost filozofickou.

Bůh v člověku - člověk v Bohu.

Lidská duše (Nadja) je spojena s duší *vesmíru*. Toto spojení se děje prostřednictvím světové mysli, v níž je lidská duše zakořeněna. My všichni pocházíme koneckonců svými těly z božské substance a svou inteligencí z božské inteligence. Proto jsme každý uvnitř i vně do jisté míry podobni Bohu. Bohu podobné nejhlubší jáství, které je v nás, ví a cítí na své vlastní úrovni, proto jsou intelektuální úvahy a estetická cítění odrazem duchovních činností na nižší úrovni.

Jak již řečeno, jáství každého tvora je božské *bytí*, nejvyšší *vědomí* - ale jen tehdy, když ho evoluce přivede na úroveň člověka, má možnost odhalit tento fakt. Přirozeně že mysl mnohého člověka si vytváří svůj vlastní svět zkušeností, avšak není pravda, že si jej vytváří sama, neboť za individuální myslí je *mysl kosmická*.

Jestliže je svět jenom ideou, musí existovat mysl, která jej počala. I když moje individuální mysl přispívá z velké části k jeho vytváření, nepřispívá k jeho původnímu početí. Taková mysl musí být jednotnou univerzální myslí, v níž je moje vlastní mysl zakořeněna.

A tak *světová mysl* je původem naší zkušenosti, ale ztvárňujeme ji my sami. Dodává látku karmických sil a my jako jednotlivci dodáváme časoprostorový tvar, který tuto látku přijímá. Tímto způsobem existuje spojení mezi jednotlivcem a univerzálním.

Zda uvažujeme o tomto tajuplném zdroji jako projevujícím se ve vlnách energie nebo jako o částicích téže síly - pro hluboce uvažujícího atomového vědce existuje a musí existovat. Zda o něm uvažujeme jako o Bohu, tvořivé *univerzální myslí*, nedosažitelné, vše překračující *mysli*, vzdálené lidskému kontaktu - pro lidi intuitivní existuje a musí existovat. Ale v obou případech je celý tento vesmír jenom myšlenkou *univerzální myslí*.

V této myšlence je současně zahrnut každý předmět a každý tvor, proto je v ní také zahrnuta každá lidská bytost. Prostřednictvím tohoto vztahu je pro každého člověka možné dosáhnout určitého druhu spojení s TÍM.

A toto vše je obsahem hledání...

Poznámka redakce

Tuto přednášku již dr. Eduard Tomáš nestačil dokončit, její uvedení zamýšlel na konec roku 2002.

Obsah

Hledání duše

***Uvedeno ze záznamu 8. června 2002 v pražské
Lucerně***

Osvícení

***Uvedeno v alternativním přednesu 21. září 2002 v Národním domě
na Vinohradech***

Bůh v člověku - člověk v Bohu

Poslední, nedokončená přednáška

Digi: vitarian